EIROPAS PARLAMENTS

2004 *2009*

Sesijas dokuments

26.4.2005 B6-???

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

Pēc mutiskiem jautājumiem B6-??? un B6-???

saskaņā ar Reglamenta 108. panta 5. punktu

iesniegusi *Jean-Marie Cavada*

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas vārdā

par 2004. gadā panākto progresu brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidē (ES līguma 2. un 39. pants)

B6-???

Eiropas Parlamenta rezolūcija par 2004. gadā panākto progresu brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidē (ES līguma 2. un 39. pants)

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Reglamenta 108. panta 5. punktu,

– ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A6-....),

A. atgādinot 2004. gada 31. marta (*Ribeiro y Castro*) un 2004. gada 14. oktobra (*Bourlanges*) rezolūcijas, kurās jau ir sniegts kopsavilkums par Tamperes programmas īstenošanu un formulēti pirmie ieteikumi Eiropadomei, kas pēc tam 2004. gada 5. novembrī pieņēma Hāgas programmu, nosakot pamatnostādnes brīvības, drošības un tiesiskuma telpai turpmākos piecos gados;

B. ņemot vērā 2005. gada 11. aprīļa debates un Padomes un Komisijas sniegtās atbildes uz mutiskiem jautājumiem (….);

C. apzinoties, ka pagājušajā gadā, izņemot koplēmuma procedūras attiecināšanu uz dažiem no pasākumiem, kas saistīti ar nelegālās imigrācijas jautājumiem, nav bijis vērojams vēlamais progress brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidē, neskatoties uz ievērojamu attīstību citās Kopienas darbības jomās un pat valdību savstarpējā sadarbībā aizsardzības un drošības politikas jomā;

D. tā kā šī pieaugošā strupceļa situācija pastāv arī Eiropadomē, kurai 2004. gadā trīs reizes bija jāatzīst grūtības Eiropas Savienības lēmumu īstenošanā, proti, attiecībā uz policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās un it īpaši cīņā pret terorismu un starptautisko noziedzību;

E. satraukts par to, ka, neskatoties uz atkārtotiem aicinājumiem, pašlaik vēl deviņām vecajām un sešām jaunajām dalībvalstīm ir jāratificē 2000. gada 29. maija Konvencija par tiesu iestāžu savstarpējo palīdzību krimināllietās starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un ka vienpadsmit valstis vēl nav apstiprinājušas Eiropola Konvencijas 2003. gada 27. novembra protokolu;

F. satraukts par dalībvalstu kavēšanos un grūtībām Eiropas apcietināšanas ordera ieviešanā, kā arī par izrādīto nedrošību saistībā ar iniciatīvām par tiesu iestāžu palīdzību vai starpniecību civillietās, ko dažas dalībvalstis vēlas attiecināt tikai uz pārrobežu gadījumiem, kas liecina par uzticības trūkumu, kurš raksturo dalībvalstu attiecības,

G. apzinoties, ka, lai izkļūtu no šī strupceļa, dažas dalībvalstis jau attīstīta jaunas ciešākas sadarbības formas (iniciatīva "Šengena+"), kas paradoksāli varētu padarīt vēl saspringtāku jau tā sarežģīto institucionālo un operatīvo situāciju,

H. pārliecināts, ka visi šie fakti ietekmē Eiropas Savienības politikas uzticamību un tās

darbības likumību brīdī, kad jāsaskaras ar liela mēroga uzdevumiem gan saistībā ar migrācijas politiku, gan robežu kontroli vai brīvību veicināšanu, vai cīņu pret starptautisko noziedzību un terorismu, un ka ir obligāti steidzami jāatsāk vienotas telpas veidošana un jāpastiprina savstarpējā uzticība starp 25 dalībvalstīm un jāsagatavo kandidātvalstu pievienošanos;

Demokrātijas deficīta nekavējoša samazināšana un vienāda tiesiskā regulējuma veicināšana brīvības, drošības un tiesiskuma telpā

1. atkārto savu aicinājumu Padomei izveidot vienādu tiesisko regulējumu politikai, kas saistīta ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, un steidzami pārvietot tiesu iestāžu un policijas sadarbību Kopienas darbības jomā, piemērojot ES līguma 42. pantu, un turklāt saskaņā ar EK līguma 67. pantu attiecināt kvalificētu balsu vairākumu Padomē un koplēmuma procedūru uz visām politikas jomām, kas saistītas ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu;

2. vērš Padomes uzmanību uz to, ka saglabāt pašreizējo situāciju laikā, kad tiek gaidīta Konstitucionālā līguma ratifikācija, nozīmē ne tikai padziļināt pašreizējo demokrātijas trūkumu, bet tas var arī padarīt neiespējamus 25 dalībvalstu kopīgus lēmumus un praktiski nepārbaudāmu to īstenošanu (kā tas izriet no novērtējuma, ko Eiropadome pati veikusi);

3. tāpēc aicina Komisiju līdz 2005. gada septembrim saskaņā ar ES līguma 42. pantu sagatavot lēmuma priekšlikumu, paredzot, ka uz 29. pantā minētajām darbībām jomās attiecas EK līguma IV sadaļa, vienlaikus nosakot kvalificēta balsu vairākuma procedūras izmantošanu to pieņemšanai; pieprasa Padomei pieņemt jaunu lēmumu saskaņā ar EK līguma 67. pantu, lai veiktu pāreju uz koplēmuma procedūru attiecībā uz IV sadaļā paredzētajiem Kopienas pasākumiem, kā arī attiecībā uz Tiesas pilnvaru ierobežojumu robežu atcelšanu;

4. aicina Padomi cik vien iespējams drīz grozīt tās reglamentu, lai padarītu pieejamus tiesību aktu provizoriskos tekstus un dalībvalstu nostājas, it īpaši, kad tās debatē un apspriežas par jautājumiem, kas saistīti ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu;

5. ierosina Komisijai paredzēt procedūru par Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas regulāru informēšanu par brīvības, drošības un tiesiskuma telpas ārējiem aspektiem, it īpaši par sarunām par nolīgumiem, kā arī par politisko dialogu ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām;

Brīvība, drošība, tiesiskums un solidaritāte

6. uzskata, ka pasākumiem saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpas attīstību ir jāiekļaujas Kopienas darbības jomā ne tikai no juridiskā, bet arī no to politisko mērķu viedokļa, kas jāsasniedz, dalībvalstīm un pilsoņiem solidarizējoties; tālab uzskata, ka Tieslietu un iekšlietu padomei ir jāpadara sava darbība atvērtāka un jāapspriežas, it īpaši ar:
   – Attīstības padomi, Vispārējo lietu padomi un Sociālo lietu padomi, definējot imigrācijas, integrācijas un atpakaļuzņemšanas politiku;

– Budžeta padomi un Vispārējo lietu padomi, definējot finansiālās solidaritātes pasākumus gan saistībā ar robežkontroles un patvēruma politikas sistēmas īstenošanu, gan tās infrastruktūras un resursu īstenošanu, kas vajadzīga civilajai aizsardzībai, katastrofu un teroristu uzbrukumu novēršanai;

Pamattiesību integrēta veicināšana

7. atkārto savu nelokāmo pārliecību, ka brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveide prasa vēl ciešāku saistību starp iestādēm, lai sasniegtu visaugstāko pamattiesību aizsardzības līmeni gan indivīdu interesēs, gan tāpēc, lai nepieļautu jebkādu kavēšanos vai atteikšanos transponēt pieņemtos aktus; ierosina, ka:
   – visiem jauniem likumdošanas priekšlikumiem, it īpaši par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, jāpievieno pamatots novērtējums par ietekmi uz pamattiesībām; turklāt aicina par pamattiesībām atbildīgo komisārus periodiski informēt Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju par svarīgām problēmām, ar kurām tie sastopas;
   – nākamajās ikgadējās debatēs par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu izvērtēt arī pamattiesību aizsardzību Eiropas Savienībā, pamatojoties uz īpašiem tematiskiem ziņojumiem, ko šajā sakarā, no vienas puses, sniedz Komisija saistībā ar EK līguma 212. pantā paredzēto ziņojumu, un, no otras puses, Pamattiesību aģentūra;

8. uzskata, ka saistībā ar pamattiesību veicināšanu steidzami pasākumi ir šādi:
   – attiecīgu pasākumu pieņemšana, lai veicinātu minoritāšu integrāciju un cīnītos pret jebkāda veida diskrimināciju (EK līguma 13. pants), to skaitā pamatlēmuma par rasismu un ksenofobiju pieņemšana pēc apspriešanās ar Parlamentu;
   – programmas par tiesas kvalitāti Eiropā izstrādāšana, vienojoties ar dalībvalstīm un ņemot vērā Parlamenta ieteikumu... (*Costa*);
   – kopīgu pasākumu pieņemšana par Eiropas tiesu pieejamību civillietās un krimināllietās (izvairoties no dubultstandartiem pārrobežu lietās);
   – procesuālo garantiju pastiprināšana tiesas procesu laikā un solidaritātes pasākumu pieņemšana, lai palīdzētu cietušajiem (sk. Beļģijas ierosinājumu par tiesas stiprināšanu);
   – Eiropas Policijas ētikas kodeksa[1] oficiālu atjaunošana ES, kuru jau 2004. gada 28. oktobrī neoficiāli apstiprināja Tieslietu un iekšlietu padome[2], un Eiropas Policijas akadēmijas (*CEPOL*) nozīmes pastiprināšana;

Migrācijas, patvēruma un robežu šķērsošanas politika

9. (papildināt ar grozījumiem, pamatojoties uz pēdējām izmaiņām un Komisijas priekšlikumiem);

Organizētās noziedzības un terorisma apkarošana

[1] (Eiropas Policijas ētikas kodekss, ieteikums REC (2001) 10, ko 2001. gada 19. septembrī pieņēma Eiropadomes ministru komiteja).
[2] (Eiropas Savienības Padome, Padomes secinājumu projekts par Policijas profesionālajiem standartiem attiecībā uz starptautisko policijas sadarbību, Briselē, 2004. gada 28. oktobrī, 11977/2/04).

10. atkārto savu nelokāmo pārliecību, ka Eiropas Savienības iekšējās drošības politikai vajadzīga ne tikai savstarpēja uzticība, bet arī kopējo mērķu, atbilstošu līdzekļu, tiesiskā regulējuma un pilsoņu garantiju formulējums. No šī viedokļa raugoties, ar nožēlu jākonstatē, ka:
    – no vienas puses, vēl joprojām nav reālas Eiropas iekšējās drošības stratēģija, kas noteiktu konkrētus mērķus, atbildību par izpildi, vēlamos rezultātus un objektīvus kritērijus izpildes novērtējumam;
    – no otras puses, neskatoties uz Eiropas līmenī sasniedzamo mērķu neskaidrību, dalībvalstis, gluži pretēji, pieprasa veikt vispārējus pasākumus attiecībā uz datu vākšanu un to pieejamību neatkarīgi no tā, vai tie ir operatīvi dati (piemērojot datu pieejamības principu) vai dati, kas saistīti ar cilvēku ikdienas aktivitātēm (ceļojumi, sakari);

11. tā kā Padomei nav informācijas par šo jautājumu, nolemj uzdot Parlamenta komitejai pārbaudīt, kādi stratēģiski un operatīvi pasākumi pašlaik tiek veikti Eiropas līmenī, lai apkarotu terorismu un organizēto noziedzību. Tādēļ Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai līdz 2005. gada beigām jāuzklausa:
    – *SITCEN* un Eiropas Komisijas ģenerālsekretariāta vadošās amatpersonas, kas ir atbildīgas par organizētās noziedzības apkarošanas politiku;
    – Eiropola, *Eurojust* un Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (*OLAF*) vadošās amatpersonas, lai pārbaudītu pašreizējo sadarbības stāvokli starp dalībvalstīm un Eiropas organizācijām, kā arī šīs sadarbības iespējamo attīstību;
    – Interpola atbildīgo amatpersonu, lai pārbaudītu pašreizējo stāvokli un nākotnes sadarbību starp Interpolu un dalībvalstīm, ES un tās aģentūrām vai informācijas sistēmas apmaiņu;
    – valstu tiesu un policijas iestādes, lai pārbaudītu reālo sadarbības apjomu starp dalībvalstīm, starp dalībvalstīm un ES un tās aģentūrām (datu apmaiņa, kopīgas darba grupas, divpusēji nolīgumi);
    – valstu parlamentu pārstāvjus, kas ir atbildīgi par iepriekš minētajiem jautājumiem;

12. turklāt aicina Komisiju:
    – iesniegt juridisko pamatu, lai sagatavotu sarakstu ar Eiropas personām, grupām un darbībām, uz ko attiecas ierobežojoši pasākumi saistībā ar terorisma apkarošanu, kā arī ar personām, kuras var apdraudēt sabiedrisko kārtību (Šengenas Konvencijas 96. un 99. pants);
    – izskatīt iespēju izmantot šo sarakstu, ievērojot savstarpīguma principu, starptautiskajās attiecībās, it īpaši ar ASV;
    – iesniegt jaunu juridisko pamatu Eiropola darbībai, kā arī paredzēt Eiropola un *Eurojust* visatbilstošākās sadarbības formas un šo divu organizāciju kontroles veidus, ko veiktu Eiropas Parlaments un dalībvalstu parlamenti;

Starp vispārēju uzraudzības politiku un proporcionalitātes prasībām un datu aizsardzību

13. atbalsta Eiropadomes pieeju racionālā veidā pārvaldīt informāciju, kas ir Eiropas Savienības un dalībvalstu rīcībā, un veicināt to informātikas sistēmu savstarpējo savietojamību, kas apstrādā informāciju, kura tieši vai netieši var attiekties uz Eiropas Savienības drošības politiku (piemēram, *SIS* (Šengenas Informācijas sistēma), *VIS*

(Vīzu informācijas sistēma), *SID*, *EURODAC* sistēma u.c.); tomēr atgādina, ka visas šīs sistēmas tika izstrādātas konkrētiem mērķiem, un ievērojot proporcionalitātes principus, kas demokrātiskā sabiedrībā var attaisnot to lietošanas ierobežojumus datu aizsardzības dēļ;

14. atgādina, ka šos ierobežojumi nevar atcelt, vienkārši atsaucoties uz jaunām terorisma un organizētās noziedzības apkarošanas prasībām, bet ir iepriekš jāvienojas par izvirzītajiem mērķiem un jādefinē, kāda informācija ir vajadzīga, lai sasniegtu vēlamos rezultātus;

15. atkārto aicinājumu definēt vienotus kritērijus jautājumā par datu aizsardzību drošības jomā, ņemot par pamatu Eiropadomes un Eiropas datu aizsardzības iestāžu konferences norādītos principus (sk. *Duquesne* ieteikuma projektu), un atkārto aicinājumu saistībā ar tiesu iestāžu un policijas sadarbību izveidot kopīgu iestādi, iesaistot valstu un Eiropas iestādes, kā arī Eiropolu, *Eurojust*, *SIS* un *SID*; šīs iestādes uzdevums būs pārbaudīt Eiropas iestāžu atbilstību aizsardzības standartiem un palīdzēt šīm iestādēm likumdošanas darbā;

16. tādēļ pauž nožēlu par sasteigtību, izmantojot tehnoloģijas (biometrisko elementu izmantošana vīzās un pasēs) un procesus (privāto avotu datu izmantošana) bez to drošības padziļinātas novērtēšanas; izsaka nožēlu, ka šajā jautājumā nav skaidra viedokļa vai stratēģijas par tehnoloģiju izmantošanu robežkontrolē; pieprasa uzlabot politiskas izstrādes procesa kvalitāti šajā jomā;

17. vēlreiz diskutē par pārredzamības un publisko debašu trūkumu šāda veida tehnoloģijas izvēlē un sarunās gan ar Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas tehniskajām grupām, gan ar ASV administrāciju; atgādina savu nostāju par "augstfrekvences identifikācijas" mikroprocesoru izmantošanu Eiropas pilsoņu pasēs un aicina Komisiju veikt šo tehnoloģiju padziļinātu pārbaudi, pirms tā nosaka to obligātu izmantošanu simtos miljonu dokumentu.